ขบวนการ Autonomia ในอิตาลี: ประวัติ พัฒนาการและอิทธิพลทางความคิดในปัจจุบัน

วรวุฒิ จำลองนาค

บทนำ

ขบวนการ Autonomia ในประเทศอิตาลี หรือที่เรียกว่า "Autonomia Operaia" เป็นขบวนการทางการเมืองและสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1970 และ 1980 โดยมีรากฐานมาจากขบวนการกรรมกรและนักศึกษาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความยุติธรรมและเสรีภาพมากขึ้น ขบวนการนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระแสการเมืองที่เรียกว่า "New Left" หรือ "ซ้ายใหม่" ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองและได้รับอิทธิพลจากแนวคิดมาร์กซิสต์

ประวัติและต้นกำเนิด

Autonomia Operaia เริ่มต้นขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1960 เมื่อกลุ่มนักศึกษาและกรรมกรในอิตาลีไม่พอใจกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการพัฒนาทางอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว พวกเขามองว่าระบบทุนนิยมทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและการแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงาน ดังนั้น ขบวนการ Autonomia จึงมีเป้าหมายที่จะต่อสู้กับการกดขี่ของระบบทุนนิยมและรัฐ โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดตั้งองค์กรและกิจกรรมทางสังคมที่ไม่ขึ้นตรงต่อรัฐหรือทุน ขบวนการ Autonomia มีอุดมการณ์ที่หลากหลายและมีการผสมผสานกันของแนวคิดมาร์กซิสต์, อนาธิปไตย, และซิทัวชั่นนิสม์ (Situationism) ซึ่งเน้นการปฏิวัติทางวัฒนธรรมและสังคม สมาชิกของขบวนการนี้เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมต้องมาจากการปฏิบัติการในชีวิตประจำวันและการสร้างความสัมพันธ์แบบใหม่ในชุมชน แทนที่จะพึ่งพาการต่อสู้ทางการเมืองแบบเดิมที่เน้นการยึดอำนาจรัฐ

ขบวนการ Autonomia ได้จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดการชุมนุม การเดินขบวนประท้วง การยึดสถานที่ และการตั้งองค์กรชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน กิจกรรมเหล่านี้มักมีลักษณะที่เน้นการกระทำโดยตรง (direct action) เช่น การตั้ง "ศูนย์วัฒนธรรม" (centri sociali) เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนการนัดหยุดงานและการสร้างสหภาพแรงงานที่อิสระจากรัฐ ขบวนการ Autonomia มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองในอิตาลีช่วงทศวรรษที่ 1970 และ 1980 แม้ว่าจะเผชิญกับการกดขี่จากรัฐและการใช้กำลังจากตำรวจในการปราบปรามกิจกรรมของพวกเขา ขบวนการนี้ได้สร้างแรงบันดาลใจให้กับการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่นๆ ในยุโรปและทั่วโลก แม้ว่าปัจจุบันขบวนการ Autonomia จะไม่เข้มแข็งเท่าที่เคยเป็นมา แต่แนวคิดและวิธีการของพวกเขายังคงมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวทางสังคมในปัจจุบัน ขบวนการ Autonomia แตกต่างจากขบวนการแรงงานในอดีตอย่างมีนัยสำคัญในหลายด้าน ทั้งในแง่ของโครงสร้าง แนวคิด และวิธีการปฏิบัติ

ความแตกต่างจากขบวนการแรงงานในอดีต

1. **โครงสร้างการจัดการ**: ขบวนการแรงงานในอดีตมักจะจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างชัดเจน เช่น สหภาพแรงงาน ที่มีการบริหารงานและการตัดสินใจโดยผู้นำที่ผ่านการเลือกตั้ง ขณะที่ขบวนการ Autonomia เน้นการจัดการแบบกระจายอำนาจ ไม่มีผู้นำที่ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมของสมาชิกทุกคน

2. แนวคิดและอุดมการณ์: ขบวนการแรงงานในอดีตมุ่งเน้นการต่อรองเพื่อสิทธิและสวัสดิการของแรงงานภายในระบบทุนนิยม เช่น การเรียกร้องค่าแรงที่เป็นธรรม สวัสดิการแรงงาน และสภาพการทำงานที่ดีขึ้น ขณะที่ขบวนการ Autonomia มุ่งเน้นการ**ปฏิเสธระบบทุนนิยมและการสร้างสังคมใหม่**ที่ไม่พึ่งพาการกดขี่หรือการแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงาน

3. วิธีการต่อสู้: ขบวนการแรงงานในอดีตมักใช้การต่อรองและการนัดหยุดงานเป็นเครื่องมือหลัก ขณะที่ขบวนการ Autonomia **เน้นการกระทำโดยตรง** (direct action) เช่น การยึดพื้นที่ การสร้างชุมชนอิสระ และการปฏิวัติทางวัฒนธรรมและสังคม

ความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีมาร์กซิสต์

ขบวนการ Autonomia มีรากฐานมาจากทฤษฎีมาร์กซิสต์ โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับการกดขี่และการแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานในระบบทุนนิยม อย่างไรก็ตาม พวกเขาได้นำเสนอการตีความและการต่อสู้ที่แตกต่างจากขบวนการมาร์กซิสต์แบบดั้งเดิม โดยเน้นการกระทำและการปฏิบัติการในชีวิตประจำวันมากกว่าการต่อสู้เพื่อยึดอำนาจรัฐ Autonomia มองว่าการปฏิวัติต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงระดับล่างและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมแบบใหม่ที่ไม่พึ่งพารัฐหรือทุน ดังนั้น ขบวนการ Autonomia จึงเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดมาร์กซิสต์กับการปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นการสร้างสังคมใหม่จากฐานรากขึ้นมาใหม่

ขบวนการ Autonomia มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับทฤษฎี postmodern และ post-structuralism ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างอุดมการณ์และวิธีการต่อสู้ของขบวนการได้อย่างชัดเจน

ความสัมพันธ์กับทฤษฎี Postmodern

1. **การวิพากษ์วิจารณ์สภาวะร่วมสมัย**: ขบวนการ Autonomia วิพากษ์วิจารณ์ระบบทุนนิยมและรัฐในลักษณะที่คล้ายคลึงกับทฤษฎี postmodern ที่เน้นการวิจารณ์โครงสร้างอำนาจและการกดขี่ในสังคมร่วมสมัย พวกเขาเชื่อว่าสังคมไม่ควรถูกควบคุมโดยกรอบที่ตายตัวและอำนาจที่รวมศูนย์

2. **การปฏิเสธเรื่องเล่าแบบกระแสหลัก**(metanarratives) : เช่นเดียวกับทฤษฎี postmodern ที่ปฏิเสธ "เมตานาราทิฟ" (metanarratives) หรือเรื่องเล่ากระแสหลักที่ครอบงำ ขบวนการ Autonomia ปฏิเสธการเรื่องเล่าที่ครอบงำโดยรัฐและทุน และเน้นการสร้างเรื่องราวและประสบการณ์ใหม่ๆ ที่มาจากกลุ่มคนที่หลากหลาย

ความสัมพันธ์กับทฤษฎี Post-structuralism

1. **การเน้นความแตกต่างและความหลากหลาย**: ทฤษฎี post-structuralism เน้นการวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมและการเปิดเผยความซับซ้อนของอำนาจ ขบวนการ Autonomia นำแนวคิดนี้มาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์การแบ่งแยกและการจัดลำดับชั้นในสังคม รวมถึงการสนับสนุนความหลากหลายและความเป็นอิสระของกลุ่มต่างๆ

2. **การท้าทายโครงสร้างอำนาจรวมศูนย์**: ขบวนการ Autonomia ท้าทายโครงสร้างอำนาจทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยใช้กลยุทธ์ที่เน้นการกระจายอำนาจและการทำงานร่วมกันในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด post-structuralism ที่เน้นการทำลายอำนาจรวมศูนย์และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่เท่าเทียมกัน

3. **การสร้างอัตลักษณ์และความรู้ใหม่**: ขบวนการ Autonomia สนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์และความรู้ใหม่ๆ ที่ไม่ถูกควบคุมโดยอำนาจส่วนกลาง คล้ายกับทฤษฎี post-structuralism ที่เน้นการสร้างความหมายใหม่ๆ ผ่านการท้าทายและวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างที่มีอยู่เดิม

ขบวนการ Autonomia ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎี postmodern และ post-structuralism ในการวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างอำนาจที่ครอบงำและการส่งเสริมการสร้างสังคมที่หลากหลายและเท่าเทียมผ่านการกระทำและการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ขบวนการ Autonomia ในปัจจุบันอาจไม่ได้มีบทบาทที่ชัดเจนหรือเข้มแข็งเท่ากับช่วงทศวรรษที่ 1970 และ 1980 อย่างไรก็ตาม แนวคิดและอุดมการณ์ของขบวนการนี้ยังคงมีอิทธิพลและสะท้อนอยู่ในหลายๆ ด้านของสังคมอิตาลีในปัจจุบัน

บทบาทในปัจจุบัน

1. **การเคลื่อนไหวทางสังคม**: แม้ว่า Autonomia Operaia ในรูปแบบเดิมจะไม่ค่อยมีบทบาทเท่าที่เคยเป็นมา แต่กลุ่มและองค์กรที่ได้รับแรงบันดาลใจจากขบวนการนี้ยังคงเคลื่อนไหวอย่างแข็งขัน เช่น การจัดการประท้วง การสร้างชุมชนอิสระ และการสนับสนุนการทำงานที่เป็นธรรม พวกเขามักจะเข้าร่วมและสนับสนุนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมทางสังคม

2. **ศูนย์กลางด้านวัฒนธรรมและพื้นที่ชุมชน** (Centri Sociali): ศูนย์กลางด้านวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากขบวนการ Autonomia ยังคงมีอยู่และดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น พวกเขาเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม และการสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม

3. **การเคลื่อนไหวทางการเมืองและเศรษฐกิจทางเลือก**: แนวคิดของการสร้างเศรษฐกิจทางเลือกและการจัดการทรัพยากรในชุมชนยังคงเป็นที่นิยม กลุ่ม Autonomia ยังคงสนับสนุนรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมถึงการสร้างเครือข่ายการค้าและการผลิตที่ไม่พึ่งพาระบบทุนนิยม

ความท้าทายและการปรับตัว

1. **การปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล**: ในปัจจุบัน ขบวนการ Autonomia ได้ปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลและจัดกิจกรรมทางสังคม ซึ่งช่วยเพิ่มการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของผู้คนในวงกว้าง

2. **ความร่วมมือกับขบวนการอื่น ๆ**: ขบวนการ Autonomia ได้สร้างพันธมิตรกับขบวนการทางสังคมอื่นๆ ทั้งในอิตาลีและต่างประเทศ เช่น ขบวนการเพื่อสิ่งแวดล้อม ขบวนการเพื่อสิทธิมนุษยชน และขบวนการเพื่อความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ

แม้ว่า Autonomia อาจไม่ได้เป็นขบวนการที่มีการเคลื่อนไหวที่โดดเด่นอย่างเช่นในอดีต แต่แนวคิดและวิธีการของพวกเขายังคงมีอิทธิพลและสะท้อนอยู่ในหลายด้านของสังคมอิตาลี โดยเฉพาะในเรื่องของการสร้างความยุติธรรมทางสังคมและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น

สรุป

ขบวนการ Autonomia Operaia ในอิตาลีเป็นขบวนการทางการเมืองและสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1970 และ 1980 มีรากฐานจากขบวนการกรรมกรและนักศึกษาที่ไม่พอใจกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมภายใต้ระบบทุนนิยมและรัฐ ขบวนการนี้เน้นการจัดการแบบกระจายอำนาจ ไม่มีผู้นำที่ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน สมาชิกเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมต้องมาจากการปฏิบัติในชีวิตประจำวันและการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ในชุมชน Autonomia ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีมาร์กซิสต์ แต่เน้นการกระทำโดยตรง (direct action) เช่น การยึดพื้นที่และการสร้างชุมชนอิสระ พวกเขาวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างอำนาจที่ครอบงำและสนับสนุนความหลากหลายและการกระจายอำนาจ ในปัจจุบันขบวนการ Autonomia ยังคงมีอิทธิพลแม้จะไม่เข้มแข็งเท่ากับในอดีต กลุ่มและองค์กรที่ได้รับแรงบันดาลใจจาก Autonomia ยังคงเคลื่อนไหวในด้านสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม และความยุติธรรมทางสังคม โดยใช้สื่อออนไลน์และการสร้างพันธมิตรกับขบวนการอื่นๆ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

https://en.wikipedia.org/wiki/Autonomism#:~:text=Autonomism%2C%20also%20known%20as%20Autonomist,1960s%20from%20workerism%20(operaismo).

https://en.wikipedia.org/wiki/Autonomia_Operaia

Cuninghame, P. 2002. Autonomia: a movement of refusal: social movements and social conflict in Italy in the 1970's. PhD thesis Middlesex University School of Social Science

Cuninghame, P. (2005). Autonomia in the 1970s: the refusal of work, the party and power.[Paper in: Italian Effects. Healy, Chris and Muecke, Stephen (eds.).]. Cultural Studies Review, 11(2), 77-94.